

EL PARADIGMA NEO DARWINIÀ

W.G. Runciman

Pròleg

03

Dues posicions contraposades amb resultats coincidents. El legat de Darwin només s'aplica a la selecció natural

- a) **Ultra/darwinians**. Només necessitem la selecció natural per entendre la conducta i la societat segons l'èxit reproductiu de les conductes.
- b) **Ultra socials**. Per entendre els humans necessitem la cultura i la societat, no ens aporta res la biologia.

L'aplicació del Darwinisme a la societat i a la cultura és una metàfora però no sempre aquestes són inútils per la ciència. També són metàfores la infraestructura i la superestructura de Marx i les afinitats electives de Weber.

- És difícil pels biòlegs determinar perquè una **mutació genètica** o un paquet d'informació que afecten al fenotip, transmesos per aparellament de dos codis genètics, han estat afavorits per la selecció competitiva, mentre que altres no.
- Igualment és un fet a estudiar perquè en la selecció cultural algunes **innovacions o combinacions d'informació** transmesos per **imitació o aprenentatge** han estat més exitosos en **reproduir-se i difondre's** cap a altres portadors que altres.
- Igualment com en l'evolució social algunes mutacions o combinacions d'informació **codificats** en les **pràctiques que defineixen els rols institucionals** han tingut més èxit reproductiu i difusiu que altres.

Des de Campbell el tema **no és quin** mecanisme –biològic, cultural o social- està funcionant en un moment determinat sinó **com tots** aquells mecanismes que estan funcionant en un moment determinat **estan relacionats**.

Així doncs hi ha tres tipus de **conducta**:

- **Evocada**: Quan l'agent reacciona directament i instintivament a alguna forma de l'entorn.
- **Adquirida**: Quan l'agent està imitant o ha après d'un altre agent, directament o indirecta.
- **Imposada**: Quan l'agent està realitzant un rol social determinat per incentius i sancions institucionals.

Aquest tres tipus de conducta estan barrejats de diferents maneres segons els casos. Per exemple, en una acció bèl·lica hi trobem:

- Que els nois joves estan més predisposats genèticament a iniciar o respondre amb violència quan hi ha una provocació. (**Evocada**)
- Que hi ha grups en els quals la violència és molt valorada dintre del grup i els lluitadors són acceptats i reconeguts. (**Adquirida**)
- que hi ha societats que tenen reclutes de lleva forçats a anar a la guerra, els quals han de lluitar ferotgement si no volen ser castigats, més enllà dels elements apresos de la cultura familiar sobre la pau. (**Imposada**)

L'afirmació de Crick sobre la biologia científica es pot aplicar a la sociologia. "Per produir una bona teoria biològica cal, a través dels 'testimonis' de l'evolució, descobrir els mecanismes que estan amagats, adonant-se que poden haver estat coberts per altres mecanismes secundaris",

El sociòlegs també, a partir de moltes informacions sobre les conductes socials han de saber trobar **la variable heretada**, els **mems i les pràctiques** que han estat seleccionats en les diferents societats documentades.

EL PARADIGMA NEO - DARWINISTA

CONCEPTES I PRESSUPOSICIONS

1.1 Escoles rivals en sociologia

La incorporació del paradigma darwinista està a un nivell incipient en sociologia.

Si agafem l'exemple d'una negociació de salaris:

- Seleccionista: una pràctica institucional que ha competit amb les rivals.
- Marxista: explotació dels treballadors per els capitalistes
- Conductistes: Una història de condicionament operant
- Elecció racional: Una negociació entre maximitzadors d'utilitat.

Cap exemple els pot fer canviar d'opinió. Segurament són capaços d'entendre que el conjunt de les aportacions de cada enfocament poden ajudar a entendre millor el fenomen. En aquest sentit un paradigma alternatiu a tots que no exclouï sinó que reculli moltes de les aportacions i les pugui integrar en un paradigma comú, pot ser molt interessant.

Evidentment que un paradigma científic integrat de caràcter darwinista ha d'excloure tant la idea del càstig diví en aquest món dels 'pecadors, com la dialèctica amb final feliç del marxisme o les ideologies del darwinisme social spencerianes

1.2 L'explicació darwinista

La pregunta: Què està passant aquí?

La resposta: Les sortides conductuals del fenotip segons el nivell d'informació transferida al nivell de població.

- quina informació hi ha
- on està codificada
- com s'ha reproduït —amb quina fiabilitat—
- Per què aquests ítems d'informació han estat seleccionats i no uns altres. La qual cosa comporta saber el lligam causal entre els mems i les pràctiques posades en acció en la conducta observada i les característiques de l'entorn que han augmentat el seu ajust reproductiu relatiu

Els sociòlegs de qualsevol escola són conscients que les conseqüències no volgudes poden ser més importants de cara les conductes col·lectives que les volgudes. Però en ambdós casos l'afecte de la informació sobre el fenotip és la mateixa.

Els mems inclouen informació normativa: instruccions i estratègies, però no estem parlant de les relacions entre dues persones, sinó de les interaccions socials més grans. El procés de selecció agafa tant la informació reproduïda com els organismes, mems o rols que la porten. Les mateixes entitats funcionen com a replicadors i interactors.

1.4 Explicacions funcionalistes

Les seleccionistes sempre són a posteriori ja que han d'identificar els lligams entre les pressions selectives i els resultats evolucionaris. Sovin hi ha un prejudici pejoratiu en aquestes explicacions però no té per què.

- selecció natural: dificultats en trobar els registres fòssils adequats.
- selecció cultural: dificultats de trobar els documents adequats
- selecció social: sobre determinació per de causes diverses que pressionen en la mateixa direcció l'evolució del Mp Mc Mm.

Aquestes dificultats no invaliden el tipus d'explicació. L'explicació funcionalista ha de combinar els mecanismes de transmissió de la informació que afecten la conducta amb les narratives històriques que mostren els itineraris que fan més probable la reproducció i d'un paquet d'informació més que un altre.

Alguns posen l'accent en les decisions intencionals d'un determinat agent —els mateixos historiadors— però a vegades aquestes explicacions tenen més a veure amb la percepció dels fets que amb la realitat del què passa. Els agents és veuen a sí mateixos com determinants (descripció) i a vegades només són que els introductors d'elements que es generalitzen perquè les condicions són les adequades.

Els que introdueixen una innovació sovint només introdueixen un element que després és seleccionat i es difon sense que els agents inicials ho poguessin ni predir ni controlar. Qualsevol afirmació sobre les aportacions dels agents intencionals cal contrastar-la amb les pressions concretes de l'entorn que feren possible que aquell objectiu intencional tingués importància social.

1.5 Semblances i diferències amb l'evolució biològica.

Unes pautes similars de conducta poden ser el resultat de: evolució convergent, descendència homòloga, o difusió lateral.

Diferències

A vegades les semblances son el resultat d'una adaptació planificada i d'una **imposició deliberada**, Ex. Japó, la imposició de les normes institucions que els governants pensaven que eren eficients en les societats occidentals.

En la selecció natural és molt difícil la hibridació, en canvi és més fàcil en la selecció cultural atès el contacte entre individus de diferents cultures (**difusió lateral**).

De tota manera perquè una innovació portada per un individu persisteixi cal que les condicions de l'entorn facilitin que es reproduïxi i es difongui.

Les societats són estables malgrat els canvis, justament perquè quasi mai és produeix un canvi radical sinó una barreja entre pautes d'una societat i les que s'afegeixen sense eliminar les antigues totalment.

Semblances

La semblança entre uns sistema legal Anglès i les normes de Babilònia només poden ser explicades a partir d'un procés **d'evolució convergent** de societats originàriament similars però no relacionades.

Alguns trets característics de diferents societats sense contacte poden respondre a preocupacions universals dels humans amb respostes similars o són respostes a unes mateixes emocions auto protectores.

Els models filogenètics són més comparables amb l'evolució de les llengües i els artefactes tècnics.

1.6 Els tres nivells de l'evolució de la conducta

- L'exemple de la guerra citat anteriorment (0.3) mostra com els **tres mecanismes** de transmissió d'informació (gens, mems, pràctiques) que afecten al fenotip **operen en paral·lel i en interacció** per a generar pautes col·lectives diferents.
- Cal distingir entre les conductes **violents espontànies** (Evocades) tan en ximpanzés com en humans del que són les guerres entre cossos professionals institucionals dels estats.
- Els humans són els més bipolars dels grans simis: Són més **brutals** que els ximpanzés i més **empàtics** que els bonobos.
- Alguns pobles són més guerrers i altres més pacífics perquè l'entorn i les circumstàncies en que s'han mogut uns i altres, han generat, sobre la base de predisposicions genèriques dels humans, **creences** i **actituds** diferents. (*Això no exclou que el procés **d'imitació** i **aprenentatge** no pugui evocar més o menys agressivitat*).
- En les tribus paleolítiques els **incentius** i les **sancions** deriven de relacions interpersonals. Els bons guerrers són honorats i els desertors castigats físicament, expulsats del grup, o avergonyits. En les **societats, pròpiament dites** del neolític, els rols **s'imposen pel poder** sense que els que els executen tinguin res a dir, fins i tot poden pensar totalment diferent. Runciman considera aquest aspecte molt important i totalment oblidat per molts 'neo-darwinistes' que tracten de l'evolució cultural. Aquest tipus de poder imposat és qualitativament diferent del que exercien els **líders d'un grup o el cap de família**.

1.7 La coevolució

- Cal tenir en compte, doncs:
 - a) la coevolució entre **gens i els mems** (biologia i cultura)
 - b) la coevolució dels **gens i pràctiques** (biologia i societat)
 - c) la coevolució entre **mems i pràctiques** (la societat i la cultura)
- Quan parlem de rols institucionalitzats no ens referim a les desigualtats dintre la família o que sorgeixen en un grup o associació, sinó als rols que s'han generat amb el pas del temps i que fixen les relacions entre generals i soldats, professors i estudiants, capitalistes i subalterns etc. Tots ells han de tenir al cap la informació necessària per poder executar el rol com cal.
- En l'evolució cultural els mems mutans apareixen a partir de la **reinterpretació** en les ments dels que els porten. En l'evolució social les pràctiques mutants emergeixen a partir de la **renegociació** entre els executors dels diferents rols.

1.8 La distinció entre la selecció cultural i la social és analítica i històrica.

- **Analítica**

Un assalt de pirates en un vaixell destitueix de cop el capità, li treu totes les possibilitats de promocionar un subordinat i de castigar-ne un altre que no compleix adequadament. Tot i això els pirates prefereixen que condueixi el vaixell ateses les seves competències personals que garanteixen més la seva supervivència. Si decideixen canviar-lo per un altre es queda sense cap poder, (social)

En el repartiment del menjar si es segueix la regla dels vaixells anglesos qualsevol que aconseguix un recurs (peix) s'ha de repartir equitativament entre tots i escullen també per atzar (cultural). (*mòdul d'igualtat*).

- **Històrica**

És difícil determinar en quin moment històric es va passar de l'organització dels **pastors/recol·lectors a la societat pròpiament dita** del neolític: És a dir d'una organització basada en el lideratge informal, les relacions cara a cara i en l'evolució cultural de tipus darwiniana a una societat pròpiament dita amb rols institucionals econòmics, polítics i ideològics. Les condicions que és necessiten per aquest **salt** són el sedentarisme que de fet sembla reversible, l'agricultura que no necessàriament és un mode de vida més atractiu.... Però, quan hi ha acumulació de recursos, les famílies és localitzen i es reconeixen com a tals és comencen a donar les condicions. Creixen els assentaments, les relacions cara a cara són més febles i els problemes de **control social emergeixen**. És necessiten rols institucionals, que és van organitzant progressivament potser creant determinats càrrecs etc. El fet és que les ciutats sumèries amb 20.000 habitants no es podien reproduir sense una organització social amb rols institucionals de caràcter econòmic, polític i ideològic.

Així doncs Les qüestions de reproducció i canvi de la cultura material i simbòlica segueixen una **evolució darwiniana**. Però el pas de la cultura a la societat és una **transformació revolucionària de les relacions socials** i per tant un canvi de pautes de relació que mai havien estat presents.

Aquests rols s'anomenen amb paraules diferent en totes les societats. En una comunitat de caçadors recol·lectors quan un antropòleg pregunta per què fas cas d'aquell o per què l'ajudes, la resposta és perquè és el meu amic o és un caçador molt expert, en canvi en una **societat neolítica**, la resposta sobre el que decideix en nom de la col·lectivitat la resposta és **perquè és un rei** que és el fill del rei anterior o perquè és el Cap que hem elegit.

Un artista pot ser-ho perquè inventa formes però un capitalista no existeix sense les relacions derivades del mercat laboral. Els processos de transició són ambigus però al final els nens són criats en una societat que a més dels pares, els amics, els mentors, els germans,... **hi ha rols on els titulars exerceixen poder econòmic, polític o ideològic que està vinculat a aquests rols a part de les persones concretes** d'un moment o altre. En aquest marc és possible la mobilitat social dels individus entre un o altre rol en els tres eixos de l'estructura social.

Entre els ximpanzés un alfa no és 'un rei' ni la femella més admirada i desitjada no pot ser mai una 'reina' guapa.

1.9 Hi ha antropòlegs que subestimen la biologia en l'evolució cultural i sociòlegs que subestimen la cultura en l'evolució social.

La introducció de la moneda a tot arreu va suposar l'eliminació de costums i antigues maneres d'intercanvi. Aquest fenomen és interpretat per Marx com un fenomen disruptiu que destrueix la solidaritat tradicional i introdueix l'explotació. De fet hi ha variació en les formes d'utilitzar la moneda, les quals depenen de l'evolució cultural de cada societat.

La dependència de les pràctiques institucionals de les creences i actituds culturalment transmeses és fàcil de veure sobretot amb els modes de persuasió. Una conducta col·lectiva de la deferència és el que els subordinats atribueixen als status superiors en una jerarquia ideològica d'honor i respecte és vulnerable si es produeix una mutació

cultural que causa una erosió en les sancions que la sustenten. També la reproducció de les pràctiques que defineixen els rols econòmics d'acord amb unes regles d'intercanvi poden ser erosionades i finalment rebutjades. El mateix passa amb els rols polítics quan perden credibilitat.

Les pràctiques en els tres eixos de la societat estan a mercè de les construccions culturals que sostenen les altres dimensions. Els hàbits són prou forts per facilitar els rols existents però no es pot donar per descomptat que no puguin ser erosionats per innovacions culturals.

1.10 Hi ha tres nivells de selecció i per tant tres nivells d'adaptació.

El concepte d'adaptació és controvertit en la teoria evolucionària per:

- perquè inclou qualsevol resposta sistèmica equilibradora de les canvis externs.
- parcialment per les implicacions d'optimització panglosiana que comporta
- parcialment per la necessitat de distingir l'adaptació natural de la cultural i de la social.
- parcialment perquè l'adaptació conductual pot o no pot ser designada com una adaptació a un entorn concret.

La teoria seleccionista acomoda tant les mal adaptacions com les 'exaptacions' dels gens, mems, pràctiques al context actual de les conductes al marge si van ser seleccionats en altres contextos.

En aquest sentit una conducta és adaptativa si les probabilitats de que es difongui a la majoria de la població és més alta que la dels seus competidors.

Quan entren en competició diferents forces evolutives els canvis en l'entorn han de **beneficiar no tant als portadors** d'uns trets determinats, com és el cas de la selecció natural actuant sola, **sinó a ells mateixos.????** Finalment preval la força evolutiva més forta.

- Una mutació cultural adaptativa pot ser biològicament mal adaptativa. Molts soldats francesos van morir per portar uns pantalons vermells molt perceptibles pels enemics, però al seu torn el fet de ser molt diferents exaltaven el fet de ser francesos i donaven un suport emocional que facilitava el reclutament de nous voluntaris. Al final els caps ho van canviar però va costar temps.

Si una població és convençuda que procrear és dolent aviat s'acabarà la seva reproducció genètica. Però la baixada de les taxes de natalitat en moltes societats ha fet reconèixer que tant o més que la quantitat és important la qualitat de les noves criatures. Tot i això les dades actuals no confirmen la idea que els pares amb més inversió en pocs fills tinguin més nets. En les societats industrials ha disminuït el nombre de fills també en les persones d'alta renda. És un cas que la selecció cultural ha guanyat la batalla a la selecció natural.

- Una conducta culturalment tramesa pot ser socialment prohibida. Per exemple tenir més d'un fill a la Xina.
- Un empresari pot imposar convertir-se en assalariats els anteriorment esclaus o servents. Però també pot ser que no funcioni perquè les tradicions culturals de les persones en aquell context hi posin moltes traves,

senzillament no amplia la seva presència social encara que els beneficis econòmics sigui més grans.

- Sovint els 'dirigents' intenten manipular les tradicions d'una societat per extreure'n un benefici intencional o al contrari imposar una propaganda intensa perquè s'acceptin les seves idees. A vegades funciona i a vegades no,

1.11 Hi ha dificultat de comparar el valor de diferents hipòtesis en sociologia atès que no és possible l'experimentació.

Màxim que es pot fer és hipòtesis sobre que hauria passat siÉs pot arribar a saber com evoluciona una determinada societat quan canvia d'entorn o també com dos societats evolucionen en entorns semblants.

Hom pot estudiar no solament com evolucionen determinades pràctiques sinó també com es resisteixen a evolucionar malgrat les pressions selectives.

L' exemple dels jueus pot permetre investigar com les interaccions dels gens, mems i pràctiques poden coevolucionar amb resultats diferents.

SELECCIÓ DE QUÈ

1.12

Els biòlegs evolucionistes discuteixen sobre quina és la unitat de selecció:

- el fenotip: les aus amb el bec llarg
- els efectes fenotípics: els becs més llargs.
- els gens que desenvolupen becs llargs.

A l'actualitat la majoria de genetistes a partir de la genètica molecular prefereixen la tercera solució, o sigui els gens amb la seva immediata interacció amb l'entorn pròxim. De tota manera els gens actuen de diferent manera, es divideixen, fan nus etc. A més a més l'epigenètica mostra que cèl·lules amb el mateix genotip però amb diferents fenotips poden transmetre les característiques fenotípiques al seus descendents.

Els sociòlegs no necessiten aquestes distincions atès que tant l'evolució cultural com la social és barrejada més que no pas particularitzada. Al seu torn, tant els mems com les pràctiques son modificades al llarg de la vida d'una persona a través de la reinterpretació en el primer cas i la renegociació en el cas de les pràctiques..

La reducció no és útil a la sociologia i té més compte considerar que les unitats de selecció no són estrictament unitats d'informació sinó paquets de tecno-mems que en un context local assoleixen un òptim.

Els economistes a partir de la teoria de jocs consideren la unitat de selecció les estratègies, però en la vida social real aquestes estratègies acostumen a barrejar-se.

Sembla, doncs, que el punt crucial no és el mecanisme precís d'adquisició d'una preferència o una pauta de conducta sinó les circumstàncies que fan possibles la transmissió ja sigui vertical o horitzontal de la innovació reproduint-la.

1.13 Que hem d'entendre per 'mems'?

Ítems o paquets d'informació que constitueixen els missatges transmesos d'una ment a l'altra per **imitació** o **aprenentatge** a través dels quals la **conducta** és afectada.

Aquesta definició no nega pas que els 'mems' poden ser reinterpretats i reconstruïts en el curs del desenvolupament dels seus portadors.

Una analogia és que els mems són el software del cervell humà (hardware). Les conductes resultants serien els fenotips. Els sociòlegs, segons l'autor, han de considerar els processos en el cervell com caixes negres. El seu objectiu és veure com les **creences** i **actituds** s'expressen en unes determinades **conductes** col·lectives.

Si observem qualsevol **conducta social** i pressuposem que no són totalment hipòcrites ni conformistes, ni estan totalment obligats a fer-la per un poder coercitiu, podem suposar que al darrera hi ha **creences i actituds** que en aquell entorn concret són més adaptatives que altres. Mentre funcionin podem suposar que han desplaçat altres possibles conductes en aquell context.

Un paquet de mems pot ser escrit per un determinat autor en un llibre de 'moral' o 'd'educació' i no té cap influència en la vida de la gent, fins al moment que molts l'han llegit i en determinades condicions de l'entorn la conducta que suposa aquella informació resulta útil. No es poden fer experiments sobre aquests temes només és pot a tir passat entendre els canvis del context que han coevolucionat amb determinats 'mems' convertint les **conductes** conseqüents en **adaptatives**.

La transmissió cultural obeeix a mecanismes darwinistes però és molt difícil aïllar-la de la imposició del poder, ja sigui coercitiu, econòmic o ideològic. (JM).

1.14 Com distingir l'aprenentatge social?

En principi la **imitació** consisteix en copiar directament la conducta d'una altra persona, mentre que **l'aprenentatge social** suposa l'existència d'un tutor que transmet voluntàriament una informació. L'aprenentatge per **assaig/error**, suposa una activitat individual intentant trobar la manera de resoldre un problema. La frontera entre aquests processos no és pas clara.

Sovint es donen contradiccions entre la una i l'altre, per exemple com els pares diuen el que cal fer però ho fan al revés.

En general es pot dir que l'aprenentatge és més costós que la imitació. La instrucció formal en un centre educatiu ja suposa una clara diferenciació de rols que exerceixen una imposició del mestre en relació al deixeble, Ja no estem parlant doncs de selecció cultural estrictament.

La diferència entre imitació i aprenentatge és particularment difícil de delimitar quan es tracta d'artefactes atès que a partir d'un resultat és impossible deduir exactament com s'ha arribat a ell. La enginyeria inversa és estrictament impossible, encara que hi ha procediments per aproximar-se al procés.(JM) Runciman ho veu més fàcil.

No sembla un problema, en canvi, quan els artesans poden copiar un quadre sense tenir ni idea del seu significat, ja que tenen els elements necessaris per fer-ho.

1.15 Les pràctiques com objectes de selecció.

Runciman distingeix entre **mems** i **pràctiques**, ja que només els primers estan sotmesos a un a selecció darwinista. De tota manera la selecció cultural i la social també actuen sovint conjuntament.

Per entendre els rols d'una societat no n'hi ha prou amb referir-se a les normes escrites, cal referir-se a les **pràctiques** dels actors relacionats i a les varietats d'execució.

Els rols suposen la interacció entre actors, la qual cosa vol dir que la selecció ha d'actuar sobre aquesta realitat. No n'hi ha prou que els actors entenguin el sentit de les conductes sinó que han d'acceptar els **incentius** i els **càstigs** que estan associats a aquell rol. Les pràctiques associades a un rol poden ser més o menys **negociades**, però en cap cas poden ser alterades parcialment a voluntat per un dels actors. El resultat depèn del **poder de negociació** de cada un dels participants.

En general és relativament senzill veure qui té més poder, però a vegades pot ser enganyós com ara quan el subordinat accepta les condicions pitjors en el present a canvi de quedar-se amb tota l'herència de l'actor inicialment privilegiat, després de la seva mort.

Hi ha molts exemples que mostren la relació entre la selecció social i la cultural. La **reinterpretació dels mems** pot alterar el poder de **negociació de les pràctiques**.

1.16 La selecció de grup

La **selecció natural** a través del **grup** també és una força evolutiva. Hi h bones raons per pensar que la cooperació dintre del grup ha estat afavorida per la selecció entre els grups en tot el curs de l'evolució dels homínids.

Darwin va parlar de la selecció de grup com a resultat de la coevolució dels gens i dels mems, a l'afirmar que un grup que tingués més individus motivats per assolir la fama podria derrotar els grups menys motivats fent possible que la reproducció d'aquests gens/mems fos més efectiva.

Pels sociòlegs és una rutina considerar que la competició entre grups d'empresaris, militars o partits polítics no comporti l'eliminació dels perdedors. Aquests fenòmens poden ser el resultat només de l'agregació d'individus més hàbils que els de l'altre grup per una activitat concreta. Però quan ens referim a la **selecció social** que comporta pautes complementàries entre rols, el grup seleccionat pot ser degut a la seva **organització** és a dir a una propietat que no es pot predicar dels individus sinó dels grups. Per tant en l'estudi de les societats es pot veure com la selecció grupal a través de l'herència de variants i la competitiva selecció de mems i pràctiques és el mecanisme que està en funcionament.????

La polèmica entra la selecció grupal i individual té la seva traducció en sociologia amb el **holisme** i l'**individualisme**, que sovint s'exagera. Els **individualistes** no neguen que les accions individuals s'han de situar en un context, i que hi ha propietats emergents que només es poden predicar dels grups. Els **holistes** tampoc creuen que hi hagi entitats a les quals se'ls hi pugui predicar les propietats de les ments individuals ni que el curs de la història només depengui de les accions grupals.

No hi ha cap contenció en afirmar que els grups poden garantir millor seguretat als individus que si estiguessin sols i que uns grups millor que altres poden alterar l'entorn d'una manera més eficient fent que els gens individuals, els mems i les pràctiques és puguin reproduir millor amb les seves possibilitats també de mutacions.

De fet atesa la mateixa forma dels rols es pot afirmar que la **el grup és l'objecte de la selecció social per definició**.

3. SELECCIÓ CULTURAL I CONDUCTA ADQUIRIDA

3.5 Les conductes màgiques

Els mems que actuen a través de pautes de conducta adquirida que els que les fan creuen que els hi fan l'entorn més manejable, encara que siguin estigmatitzades pels altres i perseguides per les regles d'aquella cultura, **són adaptatives**. S'anomenen '**màgiques**' i igual com la religió la definició concreta no és important. L'important és veure com l'adaptabilitat és l'explicació de les mateixes.

En moltes societats hi ha dos tipus de coneixements orientats a la pràctica

- accessibles a tothom, incloent aquells que són difícils i que s'han d'aprendre en un entorn concret com els oficis etc.
- secrets, accessibles a alguns: **màgics**, els quals deixen de ser-ho quan es fan accessibles, o quan demostren la seva eficàcia pràctica (avions, telèfon etc.)

Cal distingir molt bé al observar una cultura les pràctiques simbòliques que tenen conseqüències reals – enviar un senyal a un oponent que indiqui que se'l converteix en un enemic i per se li declara la guerra--, de les pràctiques 'màgiques' on un 'mag' tira flors a terra per aconseguir la fertilitat.

Sovint els aspectes expressius, instrumentals i performatius apareixen junts en una determinada pràctica com el 'mal d'ull' Es pot dir que és un universal cultural encara que la seva freqüència és més gran en algunes societats que en unes altres. La mirada fixa als ulls **evoca ansietat** fins i tot en societats no humanes. Els entorns on es dóna en més freqüència són petites col·lectivitats amb poca diferenciació i poca distància entre els rols on els **sentiments d'enveja són fàcilment evocats** i on la bona o mala sort necessita una explicació. És un exemple de coevolució gens – mems convergent en diferents societats on hi ha pressions selectives similars de l'entorn.

Codificat on, transmès com?

3.6

Hi ha multiplicitat de llocs en el cervell en els quals els mems són codificats i multiplicitat de rotes a través de les quals és transmeten de ment a ment. Això fa molt diferent aquest procés de transmissió per **imitació i aprenentatge**, que el procés biològic que la informació és localitzada en el mateix gen –a vegades amb un canvi per

mutació—i a través de la ruta de la divisió cel·lular o la fecundació sexual. El que és rellevant per la sociologia comparativa és la coherència i estabilitat en diferents cultures i subcultures, la qual cosa mostra l'equivalència funcional dels paquets d'informació que es tradueixen amb conductes fenotípiques, més allà de les pèrdues d'informació de les còpies o les reinterpretacions i distorsions.

Fins i tot les transmissions més senzilles i deontològiques de pares a fills com ara 'fes això' poden ser diferentment interpretades pels actors i fetes de diferent manera. El tema és per què alguns mems crítics han sobreviscut a les traduccions i transmissions de manera que tot un grup els porta a la pràctica igualment i no és difícil a un observador extern reconèixer les intencions constitutives de les mateixes. Aquest ajust d'alguns mems depèn de:

a) on s'han codificat

- La rutina i els aspectes **emocionals** són molt importants. p.ex. memoritzar un salm que et faci sentir d'un col·lectiu, un Himne o una bandera més importants que tots els discursos sobre el tema. (Religió reformada, nacionalismes etc.). Cantar conjuntament afavoreix la producció d'endorfines.

b) com es fa la transmissió.

- Els nous mitjans de comunicació són eficaços però augmenten la redundància i poden confondre.
- La importància de les comunitats imaginàries. Els criollos americans de diferents països, quan es van donar diferents canvis institucionals van reaccionar fent una causa comú. És a dir posaren a la pràctica actituds que s'havien anat seleccionant.
- Els viatgers són uns transmissors de mems i sembla que hi hauria d'haver molta pèrdua d'informació i canvis en els missatges, però el que es produeix en alguns casos és que una **part de la població els rebutja totalment i una altra els accepta en bloc,**

Fet i fet, doncs es dona una certa paradoxa: Les diferents cultures o subcultures són **més coherents i durables** que el que podria semblar a partir de la **mutabilitat dels mems i la volatilitat dels portadors.**